

Η Κρίση στο ΠΑΣΟΚ

2. ΤΟ ΠΡΟΣΥΝΕΔΡΙΟ

Piora

Στίς 7 Μαρτίου 1974 ή μικτή όργανωτική έπιτροπή του προ-συνεδρίου κυκλοφόρησε έγκύκλιο πού καθόριζε τόν τρόπο διεξαγωγής του προσυνεδρίου. Χαρακτηριστικά σημεία τής έγκυκλίου είναι: 1. 'Ο προκαθορισμός τής ήμερήσιας διάταξης τού προσυνεδρίου. 2. 'Ο περιορισμός τών γραπτών παρατηρήσεων πάνω στις έπίσημες εισηγήσεις σέ μία σελίδα. 3. Τό ότι τό πρόεδρείο θά διοριζόταν «σύμφωνα μέ πάγια τακτική» (Σ.σ. δέν υπάρχουν στην Ιστορία τών σοσιαλιστικών κινήματων προσυνεδρία). 4. 'Ο χαρακτηρισμός τών έπίσημων εισηγήσεων και τών κωδικοποιημένων παρατηρήσεων ως θέσεων γιά προβληματισμό και συζήτηση στή βάση μετά τό προσυνεδρίο.

Τό πνεύμα αυτής τής έγκυκλίου δημιούργησε σέ πολλά στελέχη και μέλη του κινήματος μία σειρά από έρωτήματα, όπως π.χ. πώς μέσα από ένα έτσι διοργανωμένο συνέδριο θά μπορούσαν νά ξεπεραστούν οι ατίτες πού έκαναν αναγκαία τή σύγκληση του, πώς θά μπορούσε έτσι νά απολλαγεί τό κίνημα από τούς «πέντε ως δέκα φραξιστές», πού είχε καταγγείλει ο Πρόεδρος πώς θά εξασφαλιστεί ή σοσιαλιστική προοπτική του κινήματος; ποιά κριτήρια θά ισχύσουν γιά τήν έκλογή μελών τής καινούργιας ΚΕ. Τά έρωτήματα μένουν αναπάντητα στις συνεδριάσεις τών οργανώσεων θάσης, πού καλούνται, χωρίς νά έχει προηγηθεί καμία προανατολιστική συζήτηση, νά εκλέξουν τούς αντιπροσώπους τους.

Στίς 9 Μαρτίου ή ΚΟ Σπουδάζουσας Παντείου κοινοποιεί σ' όλα τά όργανα και μέλη του κινήματος άπόφασή τής, στην όποια τονίζεται, ότι «ό τρόπος συγκρότησης του προσυνεδρίου, χωρίς έσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, χωρίς όλοκληρώση τής διαδικασίας έγγραφής μελών, χωρίς έκπροσώπηση όλων τών περιοχών (άντιπροσωπείται μόνο τό 23% τών έπαρχιων), έμμηθαινή έκπροσώπηση του έργατικού 1% και του άγροτικού 8% στοιχείου αλλά και ό τρόπος λειτουργίας του... δέν δίνουν καμιά έγγυηση γιά τήν παραπέρα λειτουργία του κινήματος». Καί καταλήγει ζητώντας τήν άυτοαναβολή του προσυνεδρίου γιά νά όλοκληρωθούν οι σται χειρδεις όροι πού θά έγγυώνται κάποια ούσιαστική λειτουργικότητα τής θάσης στά πλαίσια του.

Μετά τήν άπόφασή τής μικτής όργανωτικής έπιτροπής τής 7 Μαρτίου, τέσσερα μέλη του ΕΓ πείστηκαν πιά ότι έξαντλήθηκε και ή τελευταία δυνατότητα νά άποτραπεί μέσα στα όργανα του κινήματος μία μεθόδευση πού τή θεωρούσαν έπικίνδυνη γιά τό μέλλον του.

Γι' αυτό στή συνεδρίαση τής μικτής έπιτροπής ζήτησαν νά κα ταωρηθεί στα πρακτικά ότι διαφωούν άπόλυτα μέ τήν άπόφασή και δήλωσαν ότι, μέ θάση τις άρχές του κινήματος, θεωρούν τόν έαυτό τους ύποχρεωμένο νά φέρουν τις διαφορές στο προσυνεδρίο, στα όργανα και στή θάση του κινήματος. "Έτσι, στις 12 Μαρτίου τά μέλη αυτά του ΕΓ (Σ. Καραγιωργις, Κ. Μανωλκίδης Α. Στάγκος, Β. Φίλιας) σέ άνακοίνωσή τους πός τις όργανώσεις θάσεις του ΠΑΣΟΚ και τούς εκλεγμένους άντιπροσώπους του προσυνεδρίου έπισημαίνουν ότι «ή διεξαγωγή του προσυνεδρίου μέ τούς όρους πού προτείνονται θά άποτελώσει μία τραυματική έμπειρία πού

ύπάρχει φόβος νά σφραγίσει άποφασιστικά τήν πορεία του». Σέ περίπτωση πού δέν γίνει δεκτή άυτοαναβολή του προσυνεδρίου, οι τέσσερις ζητούν: 1. Έκλογή του προεδρείου από τό προσυνεδρίο. 2. Άλλαγή τής ήμερήσιας διάταξης ώστε νά περιλαμβάνει: α. Εισήγηση του Προέδρου πάνω στην προοπτική και τούς προβληματισμούς του κινήματος. β. Εισήγηση του εκπρόσωπου τής μειοψηφίας του ΕΓ πάνω στο ίδιο θέμα. γ. Διεξαγωγή συζήτησης, γιά νά μη στερείται ή έκλογή κάθε ιδεολογικού και πολιτικού χαρακτήρα. Έπίσης, μεταξύ άλλων ζητούν, τό προσυνεδρίο νά όρίσει τήν ήμερομηνία σύγκλησης του Α' Πανελλαδικού Συνεδρίου μέσα στο 1975 και νά ψηφίσει τις βασικές άρχές του έσωτερικού κανονισμού λειτουργίας τής ΚΕ.

Τήν έπομένη κυκλοφορεί κείμενο του «Ε.Γ» πού άπαντά στην άνακοίνωση τών τεσσάρων, χωρίς νά συνοδεύεται από τήν άνακοίνωση αυτή. Τό κείμενο του ΕΓ, μεταξύ άλλων, χαρακτηρίζει τήν έκφραση άνησυχίας τών τεσσάρων μελών του σάν «άπειλή» και «έλλειψη τής αναγκαστικής πειθαρχίας και συντροφικότητας». Τό κείμενο καταγγέλει ότι «οι ιδεολογικές έπικλήσεις και έρμηνείες» στο κείμενο τών τεσσάρων «προβόδουν έλλειψη ειλικρίνειας» και έχουν κινήσει τήν προώθηση τών στενών τους κομματικών και προσωπικών έπιδιώξεων και καταλήγει καλώντας «όλα τά μέλη του κινήματος και τούς εκπροσώπους στο συνέδριο νά τό άγνοήσουν».

Στό κείμενο αυτό δόθηκε στις 14 Μαρτίου άναπάντηση τών τεσσάρων, πού άφου σημειώνει ότι τό ΣΓ «έπαψε ούσιαστικά και τυπικά νά ύφίσταται από δεκαήμερο», χαρακτηρίζει τήν άπάντηση του ΕΓ σάν προσωπική έπίθεση, τονίζοντας ότι «ή προσωποποίηση τών προβλημάτων τά όποια έχουν άντικειμενική ύπόσταση και θάθος και άπειλούν καίρια τήν ίδια τήν ύπαρξη του κινήματος, άποτελεί τουλάχιστον έπιπόλαιη ένέργεια». Καί συνεχίζει: «Τίποτα δέν μπορεί νά σусοκοτίσει τό γεγονός ότι μεθοδεύεται ένα προσυνεδρίο πού θά τοποθετήσει τό κίνημα κάτω από ένα άνεξέλεγκτο διεθυντήριο, τό όποιο θά άποφασίζει αυθαίρετα γιά τήν πορεία του στο πολιτικό, τό ιδεολογικό και τό όργανωτικό έπίπεδο».

Στις 12 Μαρτίου κυκλοφόρησε εισηγηση μέλους του ΕΓ πάνω στις όργανωτικές δομές του κινήματος. Με θάση από τήν μία τις άνάγκες τής μετασβατικής φάσης πού περνά τό κίνημα - και πού δέν προσδιορίζεται χρονικά - άναπτύσσεται ή θεωρία, ότι ή πραγμάτωση τής πλήρους δημοκρατικής διαδικασίας είναι γιά τό αύριο και όχι γιά τό σάδι κτισίματος του κινήματος. "Απ' τήν άλλη εισάγεται ένας ιδιόρρυθμος συγκεντρωτισμός... ό συγκεντρωτισμός αυτός, πού δέν ικανοποιεί άν τόν δοθμε μέ θάση τόν τελικό μας στόχο, είναι όμως άπαραίτητος γιά νά πετύχουμε τόν όργανωτικό σκοπό μας». Με ύποδομή τά παραπάνω προτείνεται ένα νέο άνεξέλεγκτο

όργανο, πάνω από τό κίνημα: ο Πρόεδρος - «συνετής σοσιαλιστής ήγέτης Άνδρέας Παπαδρέου», ό όποίος «φέρνει μία έπαυξημένη ευθύνη άπέναντι στον έλληνικό λαό και στή σοσιαλιστική προσπάθεια στον τόπο μας». 'Η ΚΕ παραμένει ώστόσο «τό άνώτερο πολιτικό όργανο του κινήματος» χωρίς θάσθαία νά δικαιούται νά εκλέξει ούτε τό ΕΓ, πού διορίζει ο Πρόεδρος. 'Η δομή αυτή ισχύει μέχρι τό Α' Πανελλαδικό Συνεδρίο πού ο χρόνος τής σύγκλησης του μένει άπροσδιοριστός.

Στίς 15 Μαρτίου κυκλοφορεί - μετά από διακοπή 45 ήμερών - ό «Άγωνιστής». 'Η μόνη πληροφόρηση πού προσφέρει γιά τό προσυνεδρίο είναι ή εισηγηση τό Προέδρου. Τό ίδιο και ή «Εξόρμηση». Τήν ίδια μέρα ή παρατηρημένη συντακτική έπιτροπή του «Άγωνιστή» κυκλοφορεί πολυγραφημένο φυλλάδιο μέ προσυνεδριακά κείμενα, πού προορίζονταν γιά δημοσίευση στον «Άγωνιστή» πριν τή θίαιη άνάτροπή τής συντακτικής έπιτροπής του. Οι σύντροφοι αυτοί προσπαθούν νά μοιράσουν τά φυλλάδια στους συνέδρους μέσα στα γραφεία του κινήματος. Δημιουργείται έπεισόδιο, όταν τά διάφορα μέλη τής νεολαίας έμποδίζουν θίαια τή διανομή τών φυλλαδιών αυτών και όλων τών προσυνεδριακών κειμένων τών τοπικών και κλαδικών όργανώσεων και τά καταστρέφουν.

Στίς 16 Μαρτίου αρχίζει τό συνέδριο μέ πρόταση του Α. Παπανδρέου νά όρισθεί διά θύης

τρυμελές προεδρείο μέ έπικεφαλής τόν Γιάννη Άλευρά, βουλευτή του ΠΑΣΟΚ. Άκολουθεί ή άνάγνωση τής εισηγησης του ΑΠ και τών εισηγήσεων πάνω στο όργανωτικό θέμα και τής ΚΕΜΕΔΙΑ. Άναγνώστηκαν επίσης κωδικοποιημένα τμήματα πού είχαν ύποβληθεί και διατυπώθηκε ή κατηγορία ότι έτσι άλλωθθηκε σέ όρισμένες περιπτώσεις τό νόημά τους. Διαδικαστικές και διευκρινιστικές έρωτήσεις εκ μέρους διαφόρων συνδεδρών άπαγορεύονται από τόν πρόεδρο του συνεδρίου, ό όποιος καταπιέζει κάθε προσπάθεια δημιουργίας συζήτησης πάνω στις εισηγήσεις. 'Η συμπεριφορά του έναντι στους συνέδρους πού ζητούν τό λόγο είναι σκαιότατη, πράγμα πού άναγκάζει, μεταξύ άλλων, τό σύνεδρο Στέφανο Πατελάκη, μέλος τής ΠΚΕ, νά δηλώσει ότι «στο Στρατοδικείο μέ άφραση νά άπολογηθώ, εδώ μέσα δέν μου έπιτρέπεται ό λόγος». Έχει δημιουργηθεί έκρηκτική άτμόσφαιρα πού ήρεμεί κάπως μετά τή σύντομη διακοπή τής συνεδρίασης και άφου ο πρόεδρος Άλευράς παρουσιάζεται τώρα διαλλακτικότερος

και προσπαθεί νά τηρήσει όρισμένα προσήματα όρθής διαδικασίας.

Στήν άπογευματινή συνεδρίαση ύποβάλλονται οι ύποψηφιότητες γιά τή νέα ΚΕ. 'Ο ΑΠ δέν έθεσε ύποψηφιότητα, θεωρώντας ως παρμένη άπόφασή όσα άναφέρονταν περί Προέδρου του κινήματος στην εισηγηση πάνω στο όργανωτικό και στή δική του εισηγηση. Μερικοί συνέδροι εκφράζουν μέ τήν ευκαιρία ύποβολής ύποψηφιότητας τήν αντίθεσή τους στή μεθόδευση του προσυνεδρίου μέσα στο βιογραφικό τους σημείωμα.

Μετά τήν εκλογή έφορευτικής έπιτροπής, αρχίζει ψηφοφορία, πού διαρκεί περίπου δύο ώρες. Άκολουθεί καταμέτρηση τών ψήφων πού διαρκεί μέχρι τό άπόγευμα τής 17ης Μαρτίου. Τό αποτέλεσμα τής ψηφοφορίας δείχνει ότι στή νέα ΚΕ θρίσκονται και κείνα τά στελέχη πού είχαν έπίσημα διακηρύξει τήν αντίθεσή τους προς τή μεθόδευση του προσυνεδρίου και τήν πίστη τους στην εφαρμογή τής έσωκομματικής δημοκρατίας. ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ: Μετά τό προσυνεδρίο.

Η 'Ιταλική άριστερά γιά τήν κρίση

'Η ευρωπαϊκή άριστερά δείχνει ζοηρό ενδιαφέρον γιά τόν πραγματικό χαρακτήρα τής έσωτερικής κρίσης πού συγκλονίζει τό ΠΑΣΟΚ και δέν κρύβει τήν άνησυχία τής ότι οι μεθοδεύσεις του διορισμένου Ε.Γ. ζυπομακρύνουν από τό κίνημα τό σύνολο σχεδόν τής άριστερης του πτέρυγας, άποκλείουν όριστικά τή δυνατότητα πραγματικού έσωτερικού διαλόγου και άπειλούν νά αλλοιώσουν τό χαρακτήρα του κινήματος. Ένδεικτικές είναι στο προκείμενο δυό άνταποκρίσεις πού δημοσιεύτηκαν πρόσφατα σέ έφημερίδες και περιοδικά τής Ιταλικής άριστερας.

Στήν πρώτη από αυτές, πού δημοσιεύτηκε στις 21.6.75 στην «Ημερησία τών Έργαζομένων», μεταξύ τών άλλων αναφέρονται και τά έξής: «Πριν από μίαν έβδομάδα, στην Άθήνα, έντεκα μέλη τής Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ πληροφορήθηκαν από τις πρωίνες έφημερίδες τήν άπομάκρυνσή τους από τό άνώτατο όργανο του κόμματος και τή διαγραφή τους από τό ίδιο τό κόμμα. Οι λόγοι, ή σωστότερα οι δικαιολογίες γιά τό σοβαρότατο αυτό μέτρο πού όδήγησε στην έξωση όλόκληρης σχεδόν τής άριστερης πτέρυγας του ΠΑΣΟΚ, πρέπει νά άναζητηθούν στο «φραξισισμό» και στον «έλιτισμό» μέ τόν όποιον τά μέλη αυτά προσάθησαν δήθεν νά διασπάσουν τήν ενότητα του κόμματος, μη λαθαίνοντας ύπόψη τους τήν άνωριμότητα του λαού». «τή δύσκολη και κρίσιμη στιγμή πού περνά σήμερα ή χώρα», «τή μετασβατική φάση από τήν όποια περνά σήμερα τό κόμμα». 'Από τήν πλευρά τους οι έντεκα κατηγορούν μέ ένα κείμενό τους τή διοίκηση του

κόμματος και ιδιαίτερα τόν Άνδρέα Παπανδρέου ότι δέν μένει πιστός στις «άρχές τής 3ης του Σεπτεμβρίου» πάνω στις όποιες θεμελιώθηκε τό κίνημα, ότι παραμέρισε κάθε μορφή δημοκρατικής έσωτερικής λειτουργίας του κινήματος, ότι επέβλεπε ένα συγκεντρωτισμό πού δέν έχει καμιά σχέση μέ τό δημοκρατικό συγκεντρωτισμό και βοηθά άπλως στην διασφάλιση τής επιβίωσης στις θέσεις τους τών έμμεσων γραφειοκρατών και ότι τέλος, έγκατέλειπε τό σοσιαλιστικό χαρακτήρα του κινήματος, τήν όποιαν και μετέτρεψε σέ σχηματισμό ύποστήριξης του άρχηγού του».

'Αφου αναφέρει ότι ή «3η του Σεπτεμβρίου» διακήρυξε τήν αρχή τής δημοκρατικής λειτουργίας όλων τών όργάνων του κόμματος έναντιόν κάθε δυνατής γραφειοκρατικής παραμόρφωσης, ή άνταπόκριση τής «Ημερησίας τών Έργαζομένων» συνεχίζει: «Εγώ από αυτές τις δηλώσεις όργανώθηκαν διάφορες μαχητικές πρωτοπορίες τής άντίστασης - φοιτητές και διανοούμενοι - πού εκπροσωπούσαν τήν επαναστατική άριστερά στο έσωτερικό ενός κόμματος τόσο γεμάτου άντιφάσεις: οι σύντροφοι αυτοί δούλευαν γιά τή δημιουργία και τήν άποτελεσματική λειτουργία μέσων δομών και δομών θάσης γιά αυτόνομους μαζικούς όργανα, όπως οι έπιτροπές πάλης οι τοπικές έπιτροπές κλπ. Μία τέτια βασικά σωστή άντίληψη γιά τό κόμμα αντιμετώπισε τήν άντίδραση τής πλειοψηφίας τής διοίκησης μέ έπικεφαλής τόν Παπανδρέου. Αυτός ό τελευταίος απέβλεπε και γιά τήν ώρα, όπως φαίνεται μέ έπιτυχία, στην δημιουργία ενός συγκεντρωτι-

κού κόμματος όργανωμένου γύρω από τό πρόσωπό του. Έτσι, π.χ., ή σύγκληση τής Κ.Ε. και ή εκλογή του Ε.Γ. πού προβλέπονταν γιά τό Φεβρουάριο, μπλοκαρίστηκαν στις 29 'Ιανουαρίου μέ μία άπόφασή του Παπανδρέου πού μέ δική του πρωτοβουλία διέλυσε τήν Κ.Ε. (μέ τήν κατηγορία του «φραξιστισμού») και συγκάλωσε ένα προσυνεδρίο. Αυτό τό τελευταίο πραγματοποιήθηκε, σέ συνέχεια, μέ έλεγχομένες εισηγήσεις και χωρίς νά έπιτραπούν παρεμβάσεις σέ κανέναν από εκείνους πού συμμετείχαν. Φτάσαμε έτσι στον παραλογισμό ότι όχι μόνο ή θάση, αλλά και ή καινούργια Κ.Ε. πού είχε εκλεγεί από τό προσυνεδρίο, καθώς και ή κοινοβουλευτική ομάδα και ή μεθόδευση νά μεταάσχουν στον καθορισμό τής γραμμής και τών πρώτων θέσεων πού πήρε τό κόμμα. 'Η κατάσταση έπιδεινώθηκε άργότερα μέ τή διαγραφή 64 μελών τής ΠΑΣΠ. μέ τήν κατηγορία ότι ύποστήριζαν τήν αυτονομία τών μαζικών όργανώσεων. Τώρα ή διαγραφή από τό κόμμα όλόκληρης τής άριστερης πτέρυγας θεωρείται από τούς προσκεκλιμένους στον Α.Π. σάν ένα φυσιολογικό διοικητικό γεγονός. «Και τό όρθρο καίταλγει» ή ομάδα τών έντεκα, πού δέν άποδέχεται τις διαγραφές, προσπαθεί τώρα νά αρχίσει μία έσωτερική συζήτηση γιά νά ένημερώσει τούς μαχητές και συμπαθούντες του Κινήματος γιά τόν πραγματικό χαρακτήρα τών άντιφάσεων πού όδήγησαν στην κρίση, αλλά τά διάφορα όργανα συζήτησης στο έσωτερικό του κόμματος δέν ύπηρεσαν ποτέ και ίσως είναι πολύ άργά πιά γιά νά ύπάρξουν τώρα».